

כאן בונים קהילה

כשבוחרים בית כדאי מאוד לבדוק לא רק את המפרט של הדירה אלא גם את הסביבה • משפחה דתית צריכה מלבד קורת גג, גם מוסדות חינוך דתיים, מניין קבוע להתפלל בו, שכנים שאפשר לאכול איתם סעודת שבת ואולי אפילו חברותא • לקהילה יש השפעה רבה על תחושת השייכות של האדם ועל איכות חייו

שולמית בן ישר

"אצלנו הקהילה משמשת כמעט כמו עוד משפחה", אומרת דקלה קופץ, רכזת הקהילה ביישוב שלומית. "רובנו גרים רחוק מההורים ולכן העזרה מהשכנים היא הכרחית וזה מה שהופך את הקהילה לחוקה ומגובשת". היישוב שלומית יושב בחולות חלוצה, סמוך לגבול ישראל-מצרים, רק שש שנים על הקרקע. היישוב מוקף חולות ובשעות הצהריים תמצאו בכל פינה ילדים קטנים מתרוצצים ברגליים יחפות. סיפור הקמתו. לפני שש שנים כמה מבוגרי מכינת עצמונה וחברים נוספים החליטו על הקמת יישוב חדש נוסף ליישובים "בני צרים" ו"נווה" בחבל שלום. הגרעין הראשוני עלה לקרקע עם 20 משפחות ובמסך השניים הצטרפו משפחות נוספות. כיום מונה היישוב שלומית 49 משפחות המתגוררות בקרואונים, כשבניית בתי הקבע בעיצומה. "באו לכאן אנשים טובים עם פשטות והרבה עין טובה ואלה תכונות מאוד חשובות בקהילה קטנה שצריך לקבל החלטות ביחד. כל תושבי היישוב הם דתיים, אך יש כאן סגנונות שונים וצריך שבסוף כולם יהיו מרוצים. לגבי תנועת נוער למשל, יש כאן שנאמנים לבני עקיבא ויש כאלה שמאמינים דווקא באריאל, אבל אי אפשר להקים כמה סניפים כשקבוצות הגיל כל כך קטנות. כל החלטה ביישוב מצריכה להגיע לעמק השווה, אז אנחנו מנהלים המון דיונים ושיחות ומצליחים למצוא את הפתרונות", מספרת קופץ. לדוגמא. בבית הכנסת היישובי בשכנות התפילה בערב תהיה בנוסח עדות מזרח

פרויקט שכנות טובה. צילום: דוברות חריש

המתקרים לקהילות דתיות בעיר יש קשר עם קהילות דומות להן ולכל אדם פרטי יש קשר עם שכניו ותו לא. מכך מנסים להימנע בעיר החדשה חריש. כבר כמה שנים מדברים על הפיכתו של היישוב חריש לעיר ואם בישראל ורק בתקופה האחרונה החלו להתאכלס התושבים הראשונים מחוץ ליישוב. היישוב חריש, הסמוך למחלף עירון, מנה עד היום כ-300 משפחות ובתהליך הפיכתו לעיר הוא צפוי להכיל יותר מ-100,000 בתי אב. "בניית עיר אינה מסתכמת בהקמת כבישים ופארקים אלא חשוב מי יגור בה ואיזה קהילה תיווצר בה", מסביר אלחנן צהר, עובד סוציאלי קהילתי בחריש על ההשקפה שמאחורי הפעילות שלהם. "יציבות העיר החדשה תלויה באנשים ולא בבניינים ולכן יצירת הקהילה בחריש עומדת בראש סדר העדיפויות של ראש המועצה, יצחק קשת. אנחנו שואפים

והתפילה בבוקר בנוסח אשכנזי או להיפך. התפילה בימות השבוע תיקבע לפי נוסח החזן. קופץ מצביעה על תחום העזרה ההדדית כגורם מאחד. "כשאמא שלך גרה רחוק, את לא יכולה להקפיץ אותה לבייביסיטר אז את נעזרת בשכנה והיא גם נעזרת בך, כמוכן שיש גם קבוצת טרמפים וכולם נוסעים יחד. קהילה כזאת היא מאוד נעימה לאנשים מסוימים, אבל יכולה להתרועע אחרים. כל אחד שותף במה שמתאים לו", ציינה.

חריש: יציבות העיר החדשה תלויה באנשים

החשיבות של קהילתיות חזקה ברורה מאליה ביישובים קטנים, אך היא לא פחות קריטית גם באוכלוסייה עירונית. הקהילות הדתיות בערים מתגבשות בעיקר סביב המוסדות התורניים כמו בית כנסת, ב"ס או תנועת נוער. ברבים מן

« המשך מעמוד 8

להקים כאן חברה שתשמש דוגמה לשאר הערים בארץ, איך אוכלוסיות שונות יכולות לחיות בשיתוף זה לצד זה. בטווח הקרוב יגורו בחריש יותר מ-5,000 משפחות מרקעים שונים: דתיים לאומיים, ברסלברים, הארי קרישנה, חילונים ומסורתיים בנוסף לתושבי היישוב הוותיקים. השאיפה היא שזאת תהיה עיר שמלמדת איך חיים ביחד בלי לטשטש זהויות, מקום שמראה את המיוחדות של קהילה לכבד את הדרך חיים וליצור שכנות טובה". התכנון הוא שבעיר יהיו קהילות קטנות המורכבות מקבוצות הומוגניות שיש להן קשר עם הקהילות השונות האחרות. אף הוקצה תקציב מיוחד שמטרתו לעודד שיח ומעורבות קהילתית. "הנוסחה המנצחת היא לעשות גם וגם". ממשיך צהר. "לחתור להתאים לכל קהילה את מה שמתאים לה ולמצוא את האיוון עם פעילויות שמגבירות את השיח והדיאלוג. לכן בפתיחת הקיץ

ילדי שלומית בפעילות ישובית צילום: ועד היישוב שלומית

עורר דיונים רבים משני הכיוונים. "בהתחלה היו חששות רבים. כל יישוב רצה לשמור את היהודיות שלו", מספר אילן חביב מהיישוב הוותיק ניצן. "מצד אנשי נווה דקלים היה חשש לאבד גם את הקהילה המוכרת מעבר למה שכבר נהרס ומצידינו היה חשש להכניס אנשים חדשים לקהילה. הקמנו ועדות וניסינו להקים פעילויות משותפות אבל היו הרבה מהמורות בדרך. הבנו שלא פשוט להקים קהילה משתי חברות נפרדות ושתהליכים לוקחים זמן ועכשיו אנחנו עושים דברים הרבה יותר בנחת עם הרבה כבוד וסבלנות. הנה, כבר כמה שנים טובות שאנשי נווה דקלים כבר גרים איתנו בבתי הקבע והשכנות הקרובה כבר נוצרה באופן טבעי, מתפללים ביחד בבתי הכנסת ויש אפילו חתונות בין הקהילות." מחייך אילן שביטו הבכורה נישאה לבן מפוני נווה דקלים. "בסופו של דבר חיבור בין קהילות דומות הוא טבעי. לאחרונה חיברנו את שני סניפי בני עקיבא לסניף אחד. קראנו לו נד"ן-נווה דקלים ניצן, כי רוצים לשמר את השם גם במקום החדש. לא שוכחים את היישוב האהוב ויחד עם זה מתחילים משהו חדש ביישוב הקיים. עוד מעט יהיו בחירות ויש מתח מי ייבחר, ומאיזה קהילת מקור. מהמקום בו אני נמצא זה כבר לא אישיו. את החברים אני בוחר לפי החיבור לקהילה ולא לפי מי שבראש שלי."

"זאת עבודה שאף פעם לא נגמרת", מסכם אלחנן צהר מחריש. "אינן זמן בו אפשר להסתכל אחורה ולהגיד שזהו, השלמנו את בניית הקהילה. זה תהליך מתמשך ותמיד אפשר לעשות יותר כדי

ובחגיגות יום העצמאות יש אירוע לדתיים ובנפרד אירוע לחילונים. במקביל, כל הזמן נעשות פעילויות כמו "גינה קהילתית" או פרויקט בת מצווה ששותפים בו נציגים מכל המגזרים. "בקיץ הקרוב צפויים להגיע אלפי משפחות לאלקס את המכנים החדשים. תוספת חדשה של תושבים משנה את המרקם החברתי שכבר נוצר בעיר ומצריכה השקעה נוספת על ההשקעה שכבר נעשתה. "צריך לראות איך ממשיכים את התהליך השיטופי שעברנו עם התושבים הקיימים גם עם החדשים ולהצליח לקלוט את התושבים החדשים לתוך החזון של העיר". אומר צהר ומוסיף: "כיום נראה לי שרוב התושבים מעוניינים בקהילתיות אבל מי שלא, לא חייב. יש כאן יתרון של עיר שכל אחד ימצא את מה שמתאים לו ויהיה מעורב או לא מעורב כמה שהוא ירצה."

יישוב ישן, קהילה חדשה

תופעת ההרחבות ביישובים ובקיבוצים רבים בארץ נעשתה שכיחה, אם זה על ידי קליטת תושבים חדשים או שיכון בניינים ממשיכים, והיא מצריכה כל קהילה להתארן מחדש. כך לדוגמה קרה לקהילת נווה דקלים שלאחר הפיניו חולקה להשתכן במקומות שונים בארץ בעיקר בניצן, בעין צורים ובבני דקלים. ביישוב ניצן הסמוך לאשקלון הוקמה שכנות קבע בצמוד ליישוב הקיים ונושא החיבור בין הקהילות

”

בניית עיר אינה מסתכמת בהקמת כבישים ופארקים אלא חשוב מי יגור בה ואיזה קהילה תיווצר בה

בתמונה חלק מצוות ההדרכה בסניף הקהילה המשותפת נד"ן. צילום: באדיבות סניף בני"ע נד"ן